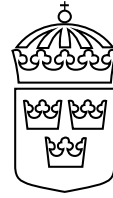

Regeringens proposition

2023/24:43

Prövotid för körkortsbehörigheten AM

Prop.
2023/24:43

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 23 november 2023

Ulf Kristersson

Andreas Carlson
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag som syftar till att öka trafiksäkerheten vid förande av fordon med körkortsbehörigheten AM. Behörigheten AM gäller för bl.a. moped klass I och A-traktor.

Förslagen innebär att en prövotid på ett år införs för körkort med behörigheten AM. Den som fått sitt AM-körkort återkallat under prövotiden behöver genomföra utbildningen på nytt.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2024.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)	4
3	Ärendet och dess beredning	7
4	Antalet A-traktorer och relaterade olyckor har ökat kraftigt.....	7
4.1	Om A-traktorer.....	7
4.2	Antalet A-traktorer och olyckor med dem har ökat.....	7
4.3	Reglerna om AM-körkort och A-traktorer	8
5	Prövotid för AM-körkort.....	8
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	10
7	Konsekvenser.....	10
8	Författningskommentar.....	11
Bilaga 1	Lagförslagen i rapporten Uppdrag att utreda regler för A-traktorer (TSG 2021-10478).....	14
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	16
Bilaga 3	Lagrådsremissens lagförslag	17
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	20
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 november 2023		21

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2023/24:43

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

2 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4–4 b och 18 §§ och 4 kap. 9 § körkortslagen (1998:488) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §¹

Förarprovet består för behörigheten AM av ett kunskapsprov och för övriga behörigheter av ett kunskapsprov och ett körprov. Förarprov får inte avläggas om spårtime, giltighetstid för återkallelse tills vidare eller villkorstid löper.

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §. *För behörigheten AM krävs dessutom att sökanden uppfyller kraven i 1 § första stycket 2 och har gått igenom utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulningar.*

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §.

Kunskapsprov behöver dock inte avläggas

1. för behörigheten A av den som redan har ett körkort med behörigheten A2 eller A1, eller

2. för behörigheten A2 av den som redan har ett körkort med behörigheten A1.

Körprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1–3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §.

4 a §²

Förarprov för att få behörigheten A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den behörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

¹ Senaste lydelse 2011:1580.

² Senaste lydelse 2011:1580.

För att få avlägga kunskapsprov för behörigheten AM krävs utöver det som anges i 4 § andra stycket att sökanden uppfyller kravet i 1 § första stycket 2 och har utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

En genomförd utbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med behörighet AM har utfärdats.

4 b §³

Förarprov för att få behörigheten A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den behörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 6 §, eller
2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov gäller inte

18 §⁴

För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prøvotid av två år från dagen för provet. Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet, ska prøvotiden endast omfatta vad som kan återstå av prøvotiden för det äldre körkortet.

Första stycket gäller inte körkort med behörigheten AM.

För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prøvotid av ett år för behörigheten AM och två år för övriga behörigheter från dagen för provet.

Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet än AM, ska prøvotiden om-

³ Senaste lydelse 2017:272.

⁴ Senaste lydelse 2009:189.

4 kap.

9 §⁵

Introduktionsutbildning som avses i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen. *Detsamma gäller riskutbildning som avses i 3 kap. 4 a §.*

Introduktionsutbildning som avses i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 *och riskutbildning som avses i 3 kap. 4 b §* får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen.

Transportstyrelsen får ge sådana tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2024.

2. Lagen tillämpas inte på körkort som utfärdats före ikraftträdandet.

I oktober 2021 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att beskriva hur A-traktorer används och regelverket för sådana fordon. Vidare skulle Transportstyrelsen analysera om det finns behov av ett förändrat regelverk för A-traktorer och i så fall lämna förslag till ändringar.

Transportstyrelsen redovisade sitt uppdrag den 1 november 2022 i rapporten Uppdrag att utreda regler för A-traktorer (TSG 2021-10478). Rapportens lagförslag finns i *bilaga 1*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (I2022/01967).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 26 oktober 2023 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 3*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen har vissa mindre språkliga och redaktionella ändringar gjorts.

4 Antalet A-traktorer och relaterade olyckor har ökat kraftigt

4.1 Om A-traktorer

En A-traktor är en bil ombyggd till traktor, konstruerad för att gå i maximalt 30 km/h på plan väg. A-traktorer och deras föregångare, vanligtvis kallade EPA-traktorer, har en lång historia i Sverige. De första versionerna av bilar som byggdes om till traktorer kom till redan på 1920-talet. Efter att nyregistreringen av EPA-traktorer förbjöds på 1970-talet fick A-traktorerna ett uppsving. Ursprungligen var A-traktorn tänkt att användas för att dra fordon eller arbetsredskap. I dag används dock A-traktorer i hela landet främst som ett transportmedel för ungdomar i åldrarna 15–17 år. Möjligheten att på egen hand kunna förflytta sig – även med moped och mopedbilar – har stor betydelse för många ungdomar, särskilt på landsbygden där tillgången till allmänna kommunikationer är låg.

4.2 Antalet A-traktorer och olyckor med dem har ökat

Under de senaste åren har antalet A-traktorer ökat kraftigt. År 2009 fanns knappt 12 700 A-traktorer registrerade. Från 2019 till slutet av 2021 ökade antalet från 25 400 till ungefär 44 800 registrerade A-traktorer. Även antalet mopedbilar och moped klass I har ökat kraftigt de senaste åren. För mopedbilar fyrfaldigades antalet 2010–2021 från cirka 3 000 till

cirka 12 000, för moped klass I skedde det under åren 2012–2021 en ökning från cirka 73 000 till cirka 102 000.

I takt med att dessa fordon ökat i antal har också antalet olyckor där fordonen är inblandade ökat. Åren 2016–2021 ökade till exempel antalet olyckor med A-traktorer mer än ökningen av antalet sådana registrerade fordon.

4.3 Reglerna om AM-körkort och A-traktorer

Behörigheten AM ger i grunden rätt att föra moped klass I. Alla som har ett gällande körkort – även AM – har också rätt att föra traktor a, moped och motorredskap klass II. Åldersgränsen för AM är 15 år. Mellan 2017 och 2021 varierade det årliga antalet körkortsåterkallelser för personer i åldrarna 15–17 år mellan 1 000 och 1 400. Av dessa är återkallelser av AM-körkort vanligast. För AM-körkort gäller inte någon prøvotid och det krävs inte ny utbildning eller nytt kunskapsprov för att återfå körkortet när spärtiden löpt ut, dvs. när tiden som körkortet varit återkallat upphör.

För behörighet att köra A-traktor krävs antingen att föraren har ett traktorkort, för vilket åldersgränsen är 16 år, eller har ett körkort. Det innebär att det är möjligt att köra A-traktor från 15 års ålder.

En A-traktor tillhör fordonsslaget traktor, som definieras som ett motor-drivet fordon med minst två hjulaxlar som är inrättat huvudsakligen för att dra ett annat fordon eller ett arbetsredskap. En traktor får vara utrustad för transport av gods och för befordran av passagerare. Traktorer definieras i två underkategorier varav traktor a (omfattande A-traktor) är en traktor som är konstruerad för en hastighet av högst 40 km/h, se 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. En A-traktor får dock endast vara konstruerad för en hastighet av högst 30 km/h, se 4 kap. 33 § Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:19) om bil ombyggd till traktor samt bil ombyggd till motorredskap klass II.

En A-traktor måste kontrolleras och godkännas genom en så kallad registreringsbesiktning, se 4 kap. 1 och 3 §§ fordonsförordningen (2009:211). Vid registreringsbesiktningen kontrolleras att fordonet uppfyller kraven på utrustning och beskaffenhet enligt gällande föreskrifter. Efter en godkänd registreringsbesiktning registreras fordonet som en traktor i vägtrafikregistret.

5 Prövotid för AM-körkort

Regeringens förslag: Det ska införas en prøvotid för nya körkorts-innehavare med behörigheten AM. Prövotiden ska gälla i ett år och inte få tillgodoräknas när ett nytt körkort för en ny behörighet utfärdas. En genomförd utbildning för moped klass I ska som längst gälla till dess att körkort med behörighet AM har utfärdats.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslog att prøvotiden ska vara två år.

Remissinstanserna tillstyrker huvudsakligen eller har inga synpunkter på förslaget. *Förbundet Vi Unga* avstyrker förslaget och förordar i stället ett större fokus på utbildning för dem som begår överträdelse i trafiken.

Skälen för regeringens förslag: Frågan om huruvida det skulle införas provotid för AM-körkort övervägdes i propositionen Säkra förare på mopeder, snöskotrar och terränghjulingar (prop. 2008/09:60 s. 51 f.). Det bedömdes då att införandet av en provotid skulle vara en alltför långtgående åtgärd. Regeringen framhöll att de dåvarande åtgärderna var tillräckligt kraftfulla för att öka förutsättningarna för ett trafiksäkert beteende. Till det kom att en provotid för något som används under ett eller några år inte kunde anses ändamålsenligt. Dessutom skulle provotiden innebära att det inte blev någon ny provotid när körkort för förarbehörigheten B utfärdades.

Den som i dag får sin AM-behörighet återkallad får i de flesta fall tillbaka sin behörighet utan att behöva göra om någon del i utbildningen. Det finns inte någon provotid motsvarande den för B-körkort, där en återkallelse inom två år från utfärdandet leder till att man behöver göra om riskutbildningens båda delar och kunskaps- och körprov.

Olika typer av felaktigt beteende i trafiken leder till olika följder beroende på överträdelseernas allvarsgrad. Vissa överträdelse leder i princip alltid till att körkortet dras in, till exempel rödljuskörningar, rattfyllerier och allvarliga hastighetsöverträdelse. Om en A-traktor, en moped klass I eller ett motorredskap klass II framförs på ett felaktigt sätt kan AM-behörigheten återkallas. Eftersom det inte finns en provotid behöver den som blir av med sin behörighet endast vänta en viss tid för att sedan få tillbaka behörigheten. I och med att det inte finns något krav på föraren att förnya sin utbildning och genomföra ett förnyat kunskapsprov saknas incitament för en förare som visat sig olämplig att utveckla sina kunskaper och förbättra sin lämplighet. Risken är att förarna fortsätter med sitt trafikfarliga beteende när de får sin behörighet tillbaka.

För att komma till rätta med det – inte minst med hänsyn till utvecklingen på senare tid – bör en provotid för nya körkortsinnehavare införas även när det gäller AM-behörighet. Utbildning och kunskapsprov är tänkta att så långt som möjligt säkerställa att förare som får en behörighet är lämpliga att framföra fordon i en viss fordonskategori i trafiken. Dock finns gränser för i vilken mån detta kan säkerställa att förarna tillämpar ett säkert och korrekt körbeteende. En provotid möjliggör för förare att visa att de har tillägnat sig de kunskaper och attityder som förmedlas av utbildningen. På det sättet kan de visa att de är säkra förare. På samma sätt är den provotid som finns i dag när ett körkort utfärdas efter förarprov fortsatt en viktig åtgärd. Provotiden för AM bör därför inte få tillgodoräknas vid utfärdande av ny behörighet.

I jämförelse med äldre och erfarna förare är unga och nyblivna förare mer riskbenägna och oftare inblandade i olyckor. För att unga och nyblivna förare ska framföra sitt fordon på ett trafiksäkert sätt finns det behov av ytterligare incitament. Det bör för dessa förare göras tydligt att de inte kan anses fullärd och att AM-behörigheten därför är på prov under en period. En genomförd utbildning bör därför gälla som längst till dess att körkort med behörighet AM utfärdas. Genom att utbildningen måste göras om bidrar provotiden också till att ett större fokus riktas mot att på ett bättre

sätt tillgodogöra sig utbildningen, som Förbundet Vi Unga påpekat vara viktigt.

Ett körkort med behörigheten AM används i de flesta fall endast under ett eller några år. Att införa en prøvotid för behörigheten AM syftar till att motivera till ett säkert beteende i trafiken. En återkallelse under prøvotiden utgör nämligen en kännbar konsekvens särskilt för ungdomar, eftersom utbildning och prov måste göras om med de kostnader det medför. Som regeringen tidigare har framhållit kan en prøvotid på två år anses vara alltför långtgående, med hänsyn till den korta tid som körkortet nyttjas. Den prøvotid som nu föreslås bör därför vara kortare. En ettårig prøvotid framstår som väl avvägd och får anses vara tillräcklig för att öka förutsättningarna för ett trafiksäkert beteende och förande av de fordon som kräver behörighet AM. Prövotiden för körkort med behörigheten AM bör därför bestämmas till ett år.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juni 2024.

Äldre föreskrifter i körkortslagen ska dock gälla i fråga om de körkort som utfärdats före ikraftträdandet.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens på så sätt att utredningen inte föreslår någon övergångsbestämmelse.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på utredningens förslag.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att lagändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Det bedöms vara den 1 juni 2024.

I fråga om körkort som utfärdats före ikraftträdandet bör dock äldre föreskrifter fortsätta att gälla.

7 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslaget väntas leda till förbättrad trafik-säkerhet och ett minskat antal olyckor för dem som innehar AM-körkort, vilket innebär en minskad belastning för vården. För den som får AM-körkortet återkallat under prøvotiden kommer förslaget att innebära en kostnad på 5 000–7 000 kronor att ta ett nytt AM-körkort. Förslaget innebär vissa anpassningskostnader för det allmänna och en något ökad mängd ansökningar för Transportstyrelsen. Kostnaderna kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna gör ingen annan bedömning. *Transportstyrelsen* anger att ikraftträdandedatumet måste bestämmas till minst sex månader framåt i tiden med hänsyn till anpassning av funktioner i vägtrafikregistret.

Skälen för regeringens bedömning: Förslaget berör alla som tar AM-körkort. För den som gör sig skyldig till en förseelse som gör att AM-behörigheten återkallas kommer det att krävas förnyad utbildning och ett nytt prov. I dagsläget kostar en AM-utbildning omkring 5 000–7 000 kronor. Även för den grupp som inte får körkortet indraget bedöms förslaget få effekt. Att förseelser kan leda till att ett nytt körkort måste tas bedöms innebära en försiktigare körning och en ökad regelefterlevnad. Att grundlägga goda beteenden i trafiken tidigt kan innebära en förbättrad körning även efter prøvotidens slut.

En försiktigare körning kan förbättra trafiksäkerheten för dem som framför fordonen men även för andra trafikanter som befinner sig i samma trafikmiljö. En säkrare körning kan leda till färre olyckor, framför allt för oskyddade trafikanter, där en betydande andel utgörs av dem som framför moped. Färre olyckor kan leda till färre skador och införandet av en prøvotid kan därmed ha en positiv, om än begränsad, påverkan på belastningen i vården.

Förslaget förväntas minska antalet körkortsåterkallelser, och de nya AM-körkort som tas efter återkallelse kommer att innebära en något ökad belastning för de trafikskolor som tillhandahåller utbildning, för Trafikverket som förrättar prov och för Transportstyrelsen som utfärdar körkortstillstånd och körkort.

Transportstyrelsen kommer även att behöva anpassa funktioner i vägtrafikregistret, så att de stöder de regler som föreslås. För det har särskild hänsyn tagits vid bestämmande av tiden för ikraftträdandet. En tid om sex månader lämnar även utrymme för informationsinsatser. Myndigheternas eventuellt ökade kostnader bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget bedöms inte påverka miljön. Inte heller jämställdheten bedöms påverkas, eftersom AM-körkort utfärdas jämnt mellan kvinnor och män.

8 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

3 kap.

4 § Förarprovet består för behörigheten AM av ett kunskapsprov och för övriga behörigheter av ett kunskapsprov och ett körprov. Förarprov får inte avläggas om spärrtid, giltighetstid för återkallelse tills vidare eller villkorstid löper.

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §.

Kunskapsprov behöver dock inte avläggas

1. för behörigheten A av den som redan har ett körkort med behörigheten A2 eller A1, eller

2. för behörigheten A2 av den som redan har ett körkort med behörigheten A1.

Körprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1–3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förarprov för körkort och ändras så att nuvarande sista meningen i andra stycket flyttas till ett nytt första stycke i 4 a §.

4 a § För att få avlägga kunskapsprov för behörigheten AM krävs utöver det som anges i 4 § andra stycket att sökanden uppfyller kravet i 1 § första stycket 2 och har utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

En genomförd utbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med behörighet AM har utfärdats.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som krävs för att få avlägga kunskapsprov för behörigheten AM och tid för tillgodoräknande av utbildningen för moped klass I. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Första stycket motsvarar nuvarande 4 § andra stycket sista meningen.

I andra stycket anges att en genomförd utbildning får tillgodoräknas under viss tid. Hur lång den tiden är bestäms med verkställighetsföreskrifter som regeringen meddelar eller som regeringen delegerar till en myndighet att bestämma. Oavsett tidens längd får utbildningen tillgodoräknas längst till dess AM-körkortet har utfärdats. Den som fått sitt körkort återkallat under prövotiden måste alltså genomföra utbildningen på nytt för att få avlägga kunskapsprov.

I övrigt ändras paragrafen på så sätt att bestämmelserna om riskutbildning flyttas till 4 b §.

4 b § Förarprov för att få behörigheten A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den behörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 6 §, eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

Paragrafen innehåller bestämmelser om riskutbildning. Ändringen är endast redaktionell. Nuvarande 4 a § flyttas och blir första och andra styckena i den nya utformningen av 4 b §. Nuvarande 4 b § blir paragrafens tredje stycke.

18 § För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prövotid av ett år för behörigheten AM och två år för övriga behörigheter från dagen för provet.

Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet än AM, ska prövotiden omfatta endast den tid som återstår av prövotiden för det äldre körkortet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövotid för körkort. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Nuvarande andra meningen i första stycket flyttas till andra stycket, som omformuleras. Ändringarna innebär att det införs en ettårig prøvotid för körkort med behörighet AM och att prøvotiden för denna behörighet inte får tillgodoräknas när en ny behörighet tas.

4 kap.

9 § Introduktionsutbildning som avses i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 och *riskutbildning som avses i 3 kap. 4 b §* får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen.

Transportstyrelsen får ge sådana tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillstånd för introduktionsutbildning och riskutbildning. Hänvisningen i första stycket till bestämmelsen om riskutbildning följdändras och stycket får en ny språklig utformning.

Lagförslagen i rapporten Uppdrag att utreda regler för A-traktorer (TSG 2021-10478)

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 18 § körkortslagen (1998:488) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

18 §

För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prøvotid av två år från dagen för provet.

Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet, ska prøvotiden endast omfatta vad som kan återstå av prøvotiden för det äldre körkortet.

Första stycket gäller inte körkort med behörigheten AM.

För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prøvotid av två år från dagen för provet.

Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet, ska prøvotiden endast omfatta vad som kan återstå av prøvotiden för det äldre körkortet. Andra stycket gäller inte om det äldre körkortet enbart är utfärdat med behörigheten AM.

Denna lag träder i kraft den [].

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar

Prop. 2023/24:43
Bilaga 1

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Utbildning enligt denna lag ska innehålla teoretiska och, för moped klass I, snöskoter och terränghjuling, även praktiska moment. I utbildningen för moped klass I ska ingå övningskörning i trafik.

En genomförd utbildning får tillgodoräknas under viss tid. En genomförd utbildning för moped klass I gäller dock som längst till dess att körkort med behörighet AM har utfärdats.

Denna lag träder i kraft den [].

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden inkommit från Arvidsjaurs kommun, Askersunds kommun, Degerfors kommun, Domstolsverket, Fordonsbesiktningensbranschen, Förbundet Vi Unga, Katrineholms kommun, Kommerskollegium, Kramfors kommun, Kungsbacka kommun, Malung-Sälens kommun, Melleruds kommun, Mobility Sweden, Motorförarnas helnykterhetsförbund, Nationella trafiksäkerhetsförbundet, Personskadeförbundet, Polismyndigheten, Region Dalarna, Riksförbundet M Sverige, Skara kommun, Statens jordbruksverk, Statens väg- och trafikforskningsinstitut, Stockholms stad, Svea hovrätt, Svensk försäkring, Trafikförsäkringsföreningen, Sveriges Åkeriföretag, Sveriges Trafikutbildares Riksförbund, Trafikanalys, Trafikverket, Vara kommun,

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Däckspecialisternas riksförbund, Eslövs kommun, Gullspångs kommun, Gävle kommun, Göteborgs tingsrätt, Götene kommun, Heby kommun, Hofors kommun, Hudiksvalls kommun, Järfälla kommun, Katrineholms kommun, Krokoms kommun, Kungliga Automobil Klubben, Lantbrukarnas riksförbund, Lidingö kommun, Lilla Edets kommun, Linköpings kommun, Piteå kommun, Ragunda kommun, Region Blekinge, Region Norrbotten, Region Västra Götaland, Strömsunds kommun, Sveriges Fordonsverkstäders Förening, Sveriges kommuner och regioner, Sveriges Ungdomsråd, Sävsjö kommun, Tingsryds kommun, Transportföretagen, Transportstyrelsen, Umeå tingsrätt, Vansbro kommun, Vilhelmina kommun, Vännäs kommun, Åklagarmyndigheten, Åtvidabergs kommun och Örskelljunga kommun.

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4–4 b och 18 §§ och 4 kap. 9 § körkortslagen (1998:488) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.4 §⁶

Förrarprovet består för behörigheten AM av ett kunskapsprov och för övriga behörigheter av ett kunskapsprov och ett körprov. Förrarprov får inte avläggas om spärrtid, giltighetstid för återkallelse tills vidare eller villkorstid löper.

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §. *För behörigheten AM krävs dessutom att sökanden uppfyller kravet i 1 § första stycket 2 och har gått igenom utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.*

Kunskapsprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1 och 3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §.

Kunskapsprov behöver dock inte avläggas

1. för behörigheten A av den som redan har ett körkort med behörigheten A2 eller A1, eller

2. för behörigheten A2 av den som redan har ett körkort med behörigheten A1.

Körprov får avläggas endast av den som uppfyller kraven i 1 § första stycket 1–3 eller, i fråga om ålderskravet, 1 a §.

4 a §⁷

Förrarprov för att få behörigheten A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den

⁶ Senaste lydelse 2011:1580.

⁷ Senaste lydelse 2011:1580.

För att få avlägga kunskapsprov för behörigheten AM krävs utöver det som anges i 4 § andra stycket att sökanden uppfyller kravet i 1 § första stycket 2 och har utbildning för moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

En genomförd utbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med behörighet AM har utfärdats.

4 b §⁸

Förarprov för att få behörigheten A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den behörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 6 §, eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

18 §⁹

För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prøvotid av två år från dagen för provet. Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behörighet, ska prøvotiden endast omfatta vad som kan återstå av prøvotiden för det äldre körkortet.

Första stycket gäller inte körkort med behörigheten AM.

För ett körkort som utfärdats efter godkänt förarprov gäller en prøvotid av ett år för behörigheten AM och två år för övriga behörigheter från dagen för provet.

Om körkortshavaren redan har ett giltigt körkort med annan behö-

⁸ Senaste lydelse 2017:272.

⁹ Senaste lydelse 2009:189.

4 kap.

9 §¹⁰

Introduktionsutbildning som avses i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen. *Detsamma gäller riskutbildning som avses i 3 kap. 4 a §.*

Introduktionsutbildning som avses i 2 § andra stycket och 7 § första stycket 4 *och riskutbildning som avses i 3 kap. 4 b §* får bedrivas endast efter tillstånd av Transportstyrelsen.

Transportstyrelsen får ge sådana tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2024.
 2. Lagen tillämpas inte på körkort som utfärdats före ikraftträdandet.

¹⁰ Senaste lydelse 2011:1580.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2023-11-02

Närvarande: F.d. justitierådet Sten Andersson samt justitieråden Ulrik von Essen och Cecilia Renfors

Prövotid för körkortsbehörigheten AM

Enligt en lagrådsremiss den 26 oktober 2023 har regeringen (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunnige Karl Axel Öberg.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 november 2023

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Billström, Svantesson, Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Strömmer, Roswall, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Malmer Stenergård, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson

Föredragande: statsrådet Carlson

Regeringen beslutar proposition Prövotid för körkortsbehörigheten AM